

2021-09-23
U2018/02652 (delvis)
U2021/03837**Utbildningsdepartementet**Adressater:
se bilaga 1

**Uppdrag till Statens skolverk, Statens skolinspektion,
Specialpedagogiska skolmyndigheten och
Skolforskningsinstitutet om insatser för ökad kvalitet och
likvärdighet**

Regeringens beslut

Regeringen ger Statens skolverk, Statens skolinspektion, Specialpedagogiska skolmyndigheten och Skolforskningsinstitutet uppdrag enligt nedan.

Nationella målsättningar, delmål och indikatorer samt framgångsfaktorer för effektiv skolutveckling

Skolverket ska föreslå nationella målsättningar för de skolformer för vilka det i dag inte finns nationella målsättningar och för fritidshemmet. Skolverket ska vid behov föreslå justeringar av befintliga nationella målsättningar (U2018/03428). Skolverket ska vidare ta fram och utveckla delmål och indikatorer för uppföljning och analys av huvudmännens verksamhet och resultaten av denna verksamhet. Skolverket ska även identifiera, sammanställa och utveckla framgångsfaktorer för effektiv skolutveckling. Skolverket ska föra en dialog med Skolinspektionen, Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM) och Skolforskningsinstitutet om arbetet med nationella målsättningar, delmål och indikatorer samt framgångsfaktorer för effektiv skolutveckling. Skolinspektionen, SPSM och Skolforskningsinstitutet ska bidra i detta arbete.

Analysunderlag inför kvalitetsdialoger med huvudmän

Skolverket ska ta fram ett analysunderlag för respektive huvudmans resultat i förhållande till delmål och indikatorer. Analysunderlaget ska vara en utgångs-

punkt för sådana kvalitetsdialoger som ska erbjudas huvudmännen (se nedan). Skolverket ska i detta arbete föra en tidig dialog med Skolinspektionen och SPSM. Skolinspektionen och SPSM ska bidra i arbetet med analysunderlaget.

Kvalitetsdialoger med huvudmän

Skolverket och SPSM ska gemensamt erbjuda huvudmännen inom skolväsendet återkommande kvalitetsdialoger. Skolverket ska vara samordnande myndighet för kvalitetsdialogerna.

Ny lokalisering för Skolverket

Skolverket ska inrätta flera nya kontor och därigenom åstadkomma större spridning och närvaro i landet.

Samverkan mellan berörda myndigheter m.m.

Kontinuerlig samverkan ska ske och dialog ska föras mellan Skolverket, SPSM, Skolinspektionen och Skolforskningsinstitutet så att myndigheternas respektive uppdrag kan genomföras på bästa sätt. Skolverket, SPSM och Skolinspektionen ska i detta arbete också löpande följa och utvärdera hur kvalitetsdialogerna förhåller sig till tillsyn och kvalitetsgranskning. Myndigheterna ska även uppmärksamma regeringen på eventuella behov av författningsändringar eller ändringar i detta eller andra uppdrag.

Med anledning av de nya uppgifterna ovan och att Skolverket ska inrätta flera nya kontor ska Skolverket, SPSM och Skolinspektionen även samverka och föra en dialog för att säkerställa att myndigheternas kommunikation utformas så att myndigheternas roller och uppdrag blir tydliga för huvudmännen, särskilt grunden för Skolinspektionens inspektion i relation till kvalitetsdialogens syfte. Myndigheterna bör även föra en kontinuerlig dialog för att sträva mot att myndigheterna sänder samstämmiga signaler till huvudmännen.

Närmare om uppdraget

Nationella målsättningar, delmål och indikatorer samt framgångsfaktorer för effektiv skolutveckling

Skolverket, Skolinspektionen, SPSM och Skolforskningsinstitutet har tidigare haft i uppdrag att utreda och lämna förslag på delmål och indikatorer för uppföljning och analys av huvudmännens verksamhet och resultaten av denna verksamhet och att analysera och sammanställa avgörande framgångsfaktorer för skolutveckling (U2020/00734). Skolverket ska med utgångspunkt i det tidigare uppdraget och myndigheternas redovisning av uppdraget (U2020/04709) föreslå nationella målsättningar för de skolformer för vilka det i dag inte finns nationella målsättningar och för fritidshemmet. Vid behov ska Skolverket även föreslå justeringar av de befintliga målsättningar som har beslutats av regeringen (U2018/03428). Målsättningarna ska utgå från styrdokumenterna för skolväsendet och tydligt knyta an till centrala mål i styrdokumenterna. Om en skolform innehåller flera olika typer av utbildningsformer bör det övervägas att ta fram flera målsättningar för en sådan skolform. Skolverket ska motivera förslagen och förankra förslagen med berörda aktörer.

Skolverket ska vidare med utgångspunkt i det tidigare uppdraget (U2020/00734) och myndigheternas redovisning av uppdraget (U2020/04709) ta fram och utveckla delmål och indikatorer för uppföljning och analys av huvudmännens verksamhet och resultaten av denna verksamhet. Delmålen och indikatorerna ska kopplas till de befintliga nationella målsättningarna med de kompletteringar och justeringar som Skolverket föreslår. Delmålen och indikatorerna ska vara utformade så att de kan användas av huvudmännen för uppföljning av förskoleenheter och skolenheter, inklusive verksamhet som lagts ut på entreprenad, och vara ett verktyg för huvudmännen i deras systematiska kvalitetsarbete. Delmålen och indikatorerna bör kunna vara underlag vid resursfördelning och vid huvudmannens beslut om insatser. Delmålen ska också formuleras så att de är uppföljningsbara på lokal nivå och när så är möjligt även på nationell nivå. När det gäller val av indikatorer ska Skolverket särskilt beakta vikten av att inte lägga en för stor administrativ börda på huvudmännen.

Delmålen och framför allt indikatorerna ska också vara utgångspunkt i det analysunderlag som ska sammanställas inför kvalitetsdialogerna.

Skolverket ska även identifiera, sammanställa och utveckla framgångsfaktorer för effektiv skolutveckling med utgångspunkt i det tidigare uppdraget (U2020/00734) och myndigheternas redovisning av uppdraget (U2020/04709). Skolverket ska analysera vilka faktorer och förutsättningar som myndigheten bedömer är avgörande för att uppnå hög kvalitet och likvärdighet i skolväsendet och som bedöms vara centrala för en effektiv skolutveckling. Framgångsfaktorerna ska sammanställas. De faktorer och förutsättningar som presenteras ska vara konkreta, praktisknära och enkelt kunna användas av huvudmän för att utveckla verksamheten. Framgångsfaktorerna ska bygga på bästa tillgängliga kunskap om effektiv skolutveckling och förmedlas till huvudmännen inom ramen för dialogerna.

Skolverket ska föra en löpande dialog med Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) om hur arbetet med nationella målsättningar, delmål och indikatorer samt framgångsfaktorer fortskrider. Förslag till nationella målsättningar ska redovisas till regeringen (Utbildningsdepartementet) senast den 30 april 2022. Delmål och indikatorer samt framgångsfaktorer ska delredovisas till regeringen (Utbildningsdepartementet) senast den 30 april 2022 och slutredovisas senast den 30 april 2023.

Analysunderlag inför dialog med huvudmän

Skolverket och SPSM kommer att behöva ett underlag inför varje dialog med en huvudman. En självklar utgångspunkt för dialogen och ett centralt diskussionsunderlag vid dialogen är huvudmännens resultat i förhållande till delmål och indikatorer. Ett analysunderlag med detta innehåll behöver därför tas fram för respektive huvudman. Analysunderlaget kommer också att kunna ge vägledning om vad dialogen med respektive huvudman behöver handla om eller fokusera på.

Det finns möjliga likheter mellan de underlag som Skolinspektionen tar fram för att välja ut verksamheter till inspektion och det underlag som Skolverket och SPSM kommer att behöva inför kvalitetsdialogen. Skolverket ska därför föra en tidig dialog med Skolinspektionen och SPSM i arbetet med analysunderlag.

Skolverket ska föra en löpande dialog med Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) om hur arbetet med analysunderlag fortskrider och vad myndigheten ser att analysunderlaget bör innehålla. Denna del av uppdraget ska

delredovisas till regeringen (Utbildningsdepartementet) senast den 30 april 2022 och slutredovisas senast den 30 april 2023.

Kvalitetsdialoger med huvudmän

Skolverket och SPSM ska gemensamt föra återkommande kvalitetsdialoger med huvudmännen inom skolväsendet, dvs. såväl offentliga som enskilda huvudmän för förskola, förskoleklass, grundskola, grundsärskola, specialskola, sameskola, gymnasieskola, gymnasiesärskola, kommunal vuxenutbildning och fritidshem, utifrån det analysunderlag som beskrivs ovan. Dialogerna ska inledas under andra halvåret 2022. Till en början ska samtliga huvudmän erbjudas en dialog inom loppet av tre år. Från och med andra halvåret 2025 ska samtliga huvudmän erbjudas en dialog inom loppet av två år. Uppgiften att erbjuda samtliga huvudmän en dialog inom loppet av två år och genomförande av dialoger ska sedan upprepas fr.o.m. andra halvåret 2027 och framåt.

Det analysunderlag som ska sammanställas av huvudmännens resultat i förhållande till delmål och indikatorer ska vara en utgångspunkt för dialogen. Som ovan nämnts kommer analysunderlaget också att ge vägledning om vad dialogen med respektive huvudman behöver handla om eller fokusera på. Skolverket och SPSM ska gemensamt bedöma om även andra aspekter bör vägas in och lyftas i dialogen.

Kvalitetsdialogerna har flera syften. Det övergripande syftet med kvalitetsdialogen och de övriga insatserna i detta uppdrag är att bidra till ökad kvalitet och likvärdighet. Ytterligare syften med kvalitetsdialogen är bl.a. att underlätta huvudmännens eget arbete med planering, analys, uppföljning och utveckling av verksamheten och att identifiera utvecklingsområden hos respektive huvudman. Genom att bygga varaktiga och stabila strukturer för utveckling stärks huvudmännens systematiska kvalitetsarbete och därmed underlättas en undervisning av hög kvalitet som i förlängningen kan leda till höjda kunskapsresultat.

Genom dialogerna kommer det också att kunna vara möjligt att följa utvecklingen i skolväsendet i förhållande till de mål, krav och riktlinjer som finns i styrdokumentet. Statens kunskap fördjupas och det finns möjlighet att få en tydligare nationell bild av läget i skolväsendet.

I kvalitetsdialogen ska den samlade kunskap som finns om framgångsfaktorer för effektiv skolutveckling förmedlas till huvudmännen. Lärande exempel mellan huvudmän ska spridas. I kvalitetsdialogen ska vidare huvudmännens behov av utveckling identifieras. Genom detta kan huvudmännen erbjudas stöd utifrån sina respektive behov.

För att underlätta för huvudmännen bör kvalitetsdialogen och kommunikationen i samband med denna utgöra stommen i myndigheternas uppsökande verksamhet. Liknande arbeten vid myndigheterna bör därför samordnas och kanaliseras genom dialogen. Även andra typer av arbeten gentemot huvudmän i form av nätverk och referensgrupper bör samordnas mellan myndigheterna. I arbetet med kvalitetsdialogen ska Skolverket och SPSM särskilt beakta vikten av att inte lägga en för stor administrativ börda på huvudmännen.

Skolverket ska analysera och föreslå hur kvalitetsdialogerna kan följas upp och utvärderas.

Skolverket och SPSM ska föra en löpande dialog med Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) om hur arbetet med dialogerna fortskrider. Denna del av uppdraget ska delredovisas till regeringen (Utbildningsdepartementet) senast den 1 oktober 2023 och slutredovisas senast den 1 oktober 2025. Skolverket ska redovisa förslag till uppföljning och utvärdering senast den 31 december 2021.

Införandet av kvalitetsdialoger kan ske under förutsättning att riksdagen anvisar medel för detta.

Ny lokalisering för Skolverket

För att underlätta Skolverkets och SPSM:s kvalitetsdialoger med huvudmännen och för att Skolverket ska komma närmare huvudmännen ska Skolverket inrätta flera nya kontor för en större spridning och närvaro i landet.

Skolverket ska genom de nya regionala kontor som inrättas arbeta nära huvudmännen. De regionala kontoren bör genomföra kvalitetsdialoger med huvudmän inom sina respektive geografiska områden. Skolverket ska också genom de regionala kontoren skapa forum och erbjuda erfarenhetsutbyte mellan huvudmän och mellan huvudmän och andra aktörer. Redan befintliga

samverkansstrukturer på regional nivå, där exempelvis universitet och högskolor ingår, ska utnyttjas så långt som möjligt.

Där Skolverket väljer att etablera sig ska möjligheten till samlokalisering med SPSM övervägas. Vid beslut om lokaliseringssorter ska även Skolinspektionens lokalisering vägas in, liksom närhet till universitet och högskolor som ger lärarutbildning.

Lokaliseringen ska ske på ett sådant sätt att verksamheten kan fungera effektivt med bibehållen kvalitet på både kort och lång sikt. Skolverket ska föra en löpande dialog med Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) om hur arbetet med denna del av uppdraget fortskrider och senast den 30 november 2021 respektive den 28 februari 2022 informera om bl.a. myndighetens plan för inrättande av ytterligare kontor. Inrättande av nya kontor ska påbörjas under 2022. Denna del av uppdraget ska slutredovisas till regeringen (Utbildningsdepartementet) senast den 1 oktober 2023. Redovisningen ska bl.a. innehålla verksamhetsmässiga, ekonomiska och personella konsekvenser av den nya lokaliseringen.

Inrättande av ytterligare kontor kan ske under förutsättning att riksdagen anvisar medel för detta.

Bakgrund

OECD gav i sin rapport *Improving Schools in Sweden: An OECD Perspective (2015)* rekommendationer bl.a. när det gäller förutsättningar som gynnar kvalitet och likvärdighet i alla skolor. I rekommendationerna lyfte OECD exempelvis att man bör enas om indikatorer för att öka möjligheten till skolors utvärdering liksom självutvärdering och planering.

Regeringen tillsatte i april 2015 en skolkommision (U 2015:03), som tog sig namnet 2015 års skolkommision, i syfte att skapa förutsättningar för att höja kunskapsresultaten, stärka kvaliteten i undervisningen och öka likvärdigheten i skolan. En utgångspunkt för skolkommisionens arbete var OECD:s rekommendationer. Skolkommisionen konstaterade att det behövs en högre grad av samling runt skolans uppdrag på såväl nationell som regional och lokal nivå och att staten behöver ta ett utökat ansvar när det gäller att stödja huvudmännen på regional nivå.

Skolkommissionen föreslog ett antal nationella målsättningar inom områdena kunskapsresultat, kvalitet och likvärdighet. Skolkommissionen menade vidare att utgångspunkten för den statliga myndighet som ska möta och stödja huvudmännen ska vara skolhuvudmännens och skolornas behov av stödinsatser utifrån de nationella målsättningarna. Skolkommissionen ansåg vidare att det bör genomföras resultatdialoger med varje skolhuvudman och rektorer avseende huvudmannens samtliga skolor och att de nationella målsättningarna ska ligga till grund för dialogerna. Resultatuppföljningen kan sedan läggas till grund för eventuell samverkan mellan staten och huvudmannen i utvecklingssyfte. På detta sätt blir dialogen ett sätt att identifiera behov av och initiera skolutveckling.

Med utgångspunkt i skolkommissionens förslag fattade regeringen den 30 augusti 2018 beslut om nationella målsättningar för ett sammanhållet skolsystem (U2018/03428).

Regeringen gav i februari 2020 Skolverket, Skolinspektionen, SPSM och Skolforskningsinstitutet i uppdrag att utreda och lämna förslag på delmål och indikatorer för uppföljning och analys av skolhuvudmännens verksamhet och resultaten av denna verksamhet, att analysera och sammanställa avgörande framgångsfaktorer för skolutveckling samt att lämna förslag på vad som ska tas upp i en framtida dialog mellan stat och huvudmän (U2020/00734). Utgångspunkt för uppdraget var skolkommissionens betänkanden Samling för skolan – Nationella målsättningar och utvecklingsområden för kunskap och likvärdighet (SOU 2016:38) och Samling för skolan – Nationell strategi för kunskap och likvärdighet (SOU 2017:35). Uppdraget redovisades i september 2020 (U2020/04709).

Skälen för regeringens beslut

Nationella målsättningar, delmål och indikatorer

Enligt skollagen (2010:800) ska varje huvudman inom skolväsendet på huvudmannanivå systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen. Sådan planering, uppföljning och utveckling av utbildningen ska även genomföras på förskole- och skolenhetsnivå. Rektorn ansvarar för kvalitetsarbetet på enhetsnivå (4 kap. 3 och 4 §§). Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen uppfylls (4 kap. 5 §). Det finns ett stort antal nationella mål. Skolverket och Skolinspektionen har återkommande konstaterat att många skol-

huvudmän saknar kapacitet och nödvändigt underlag för att kunna analysera och åtgärda brister och problem i skolverksamheten (Skolverkets lägesbedömning 2017 och Skolinspektionens årsrapport 2019, Skillnader i skolors arbetssätt och huvudmäns ansvarstagande, dnr 2020:2478). I departementspromemorian Nationell plan för trygghet och studiero (Ds 2021:13) framförs bl.a. att utan stöd för hur en prioritering kan göras i kvalitetsarbetet finns det en risk att huvudmän samlar in en mängd uppgifter som sedan inte används eller att underlaget som samlas in är för begränsat för att det ska kunna göras en ordentlig analys av verksamheten. Detta kan i sin tur leda till att kvalitetsarbetet uppfattas som administrativt tungt utan att syftet blir tydligt. Det finns även en risk att arbetet inte blir tillräckligt långsiktigt om det växlas mellan olika mål i syfte att täcka in så stor del som möjligt. Statskontoret har vidare i sin utvärdering av det s.k. likvärdighetsbidraget till skolan (förordningen [2018:49] om statsbidrag för stärkt likvärdighet och kunskapsutveckling) framfört att det finns en efterfrågan bland vissa huvudmän på stöd från exempelvis Skolverket när det gäller förmågan att göra en nulägesanalys och att identifiera och åtgärda brister i verksamheten. Statskontoret menar att om möjligheterna för huvudmännen att få stöd i sitt utvecklingsarbete breddas skulle detta kunna vara ett sätt att stärka huvudmännens kapacitet att använda sina resurser för att främja likvärdigheten (Olika vägar till likvärdig skola, Statskontoret 2021:2).

Staten behöver ta ett större ansvar för ökad kvalitet och likvärdighet. De nationella målsättningar som regeringen har beslutat och som Skolverket nu ges i uppdrag att komplettera och vid behov justera bör vara utgångspunkten för strävanden på alla förskolor, skolor, fritidshem och hos alla huvudmän. De bör utgöra en viktig del i arbetet med att uppfylla målen i styrdokumentet och att förbättra och utveckla den svenska skolan. Målsättningarna ersätter alltså inte och minskar inte heller betydelsen av de krav, mål och riktlinjer som finns i styrdokumentet utan de är ett antal utvalda förbättringsmål som tydligt anknyter till det nationella uppdraget för skolan och som bedöms underlätta huvudmännens arbete. För att kunna utgöra grund för delmål och indikatorer bör de nationella målsättningarna kompletteras så att sådana finns för samtliga skolformer inom skolväsendet och för fritidshemmet. Om en skolform innehåller flera olika typer av utbildningsformer bör det övervägas att ta fram flera målsättningar för en sådan skolform.

De delmål och indikatorer som Skolverket ges i uppdrag att ta fram och utveckla är ett led i arbetet att underlätta huvudmännens arbete med det

systematiska kvalitetsarbetet. Delmålen och indikatorerna gör det möjligt för huvudmännen själva att följa upp sin verksamhet utifrån ett gemensamt ramverk. Mot den bakgrunden är det viktigt med delmål och indikatorer för hela skolväsendet, dvs. för förskola, förskoleklass, grundskola, grundsärskola, specialskola, sameskola, gymnasieskola, gymnasiesärskola, kommunal vuxenutbildning och fritidshem. Då de nationella målsättningarna är utvalda förbättringsmål bör Skolverket se över och utveckla befintligt stödmaterial för huvudmännen som de kan använda i sitt kvalitetsarbete utöver delmålen och indikatorerna för att huvudmännen ska hitta sådant som huvudmännen behöver utveckla i verksamheten utöver de delar som de nationella målsättningarna avser. Skolverket ska föra en dialog med Skolinspektionen, SPSM och Skolforskningsinstitutet om detta arbete och dessa ska bidra i arbetet.

I sammanhanget bör nämnas att det pågår ett arbete med att förtydliga regleringen avseende den befintliga skyldigheten att bedriva ett systematiskt kvalitetsarbete. Ovan nämnda departementspromemoria, Nationell plan för trygghet och studiero, har remitterats i bl.a. detta syfte. De förslag i promemorian som är relevanta i detta sammanhang syftar till en tydligare reglering, bättre förutsättningar för huvudmännen att bedriva kvalitetsarbete och bättre förutsättningar för Skolinspektionen att bedriva tillsyn. Av promemorian framgår att bl.a. delmålen och indikatorerna framöver kan komma att spela en roll i en sådan tydligare reglering. Promemorian har remitterats och ärendet bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Framgångsfaktorer för effektiv skolutveckling

Enligt skollagen ska utbildningen vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet (1 kap. 5 § tredje stycket). Det är således viktigt att insatser för höjda kunskapsresultat, ökad kvalitet och likvärdighet vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Skolmyndigheterna är väl insatta i aktuell forskning och beprövad erfarenhet. De besitter vidare kunskap om och har erfarenhet av vilka faktorer och förutsättningar som kan vara avgörande för kvaliteten och likvärdigheten i skolan och för att förbättra kunskapsresultaten. För att underlätta för huvudmännen inom skolväsendet att välja insatser och göra prioriteringar i den egna verksamheten behöver kunskapen om ovanstående samlas, tydliggöras och förmedlas till huvudmännen. Skolverket ska därför identifiera, sammanställa och utveckla framgångsfaktorer för effektiv skolutveckling. Skolverket ska föra en dialog med Skolinspektionen,

SPSM och Skolforskningsinstitutet om detta arbete och dessa ska bidra i arbetet. I och med detta uppnås en gemensam syn på avgörande förutsättningar för att kunna nå en bättre verksamhet i skolväsendet och en större helhetssyn i dessa frågor. Myndigheternas helhetssyn kan fokusera och förenkla huvudmännens utvecklingsarbete i syfte att nå en bättre verksamhet i förskola, skola, fritidshem och vuxenutbildning.

Analysunderlag och kvalitetsdialoger med huvudmän

Som framgår ovan har regeringen tidigare gett Skolverket, Skolinspektionen, SPSM och Skolforskningsinstitutet i uppdrag att lämna förslag på vad som ska tas upp i en framtida dialog med huvudmännen. I dag träffar skolmyndigheterna, utifrån sina olika uppdrag och syften, huvudmän i ett antal olika konstellationer och forum. Ett syfte med den dialog som Skolverket och SPSM nu ges i uppdrag att genomföra är att underlätta huvudmännens eget arbete med planering, uppföljning och utveckling av verksamheten och att identifiera utvecklingsområden. Att Skolverket och SPSM utifrån resultatmätt för en nära dialog med samtliga huvudmän inom skolväsendet innebär viktiga delar i ett tydligare statligt ansvar för kvalitet och likvärdighet.

Genomförandet av kvalitetsdialogerna innebär att Skolverket och SPSM kommer att föra en nära dialog med huvudmännen regionalt. Parallellt med detta genomför Skolinspektionen inspektioner. Dessa tre myndigheter bör kontinuerligt föra en dialog för att sträva mot att myndigheterna sänder samstämmiga signaler till huvudmännen.

Genom kvalitetsdialogen förbättras också Skolverkets och SPSM:s möjligheter att möta huvudmännens behov efter deras respektive förutsättningar. Utifrån analysunderlag och genom dialogen kommer båda myndigheterna att ha en bra gemensam bild över de behov som finns och vilket stöd som lämpligen bör erbjudas huvudmännen i fråga. Utöver den kunskap som Skolverket och SPSM besitter kommer myndigheterna i genomförandet av kvalitetsdialogerna att samla på sig en rad lärande exempel och framgångsfaktorer från huvudmän som kan spridas vidare i kvalitetsdialogen och i andra forum. Huvudmännen kan i sitt utvecklingsarbete även involvera andra aktörer.

Genom det analysunderlag för varje huvudman som Skolverket återkommande ska ta fram kan en tydligare nationell bild av läget i skolväsendet uppnås och utvecklingen följas. Iakttagelser och erfarenheter från kvalitets-

dialogerna kommer också att vara viktiga delar i den nationella bilden. På detta sätt fördjupas statens kunskap om läget i skolväsendet.

Ny lokalisering för Skolverket

När det gäller de statliga myndigheternas närvaro i landet har regeringen tidigare gjort ett antal uttalanden. I budgetpropositionen för 2017 (prop. 2016/17:01 utg.omr. 2 och utg.omr. 19) anfördes bl.a. att regeringen avser att utveckla myndighetsstyrningen så att regionala hänsyn i större utsträckning beaktas. I budgetpropositionen för 2018 (prop. 2017/18:1 utg.omr. 2 avsnitt 5.5) anförde regeringen att den avser att fortsätta arbetet med att omlokalisera myndigheter. I den svenska förvaltningsmodellen är det parallellt med detta i stor utsträckning myndigheterna själva som, utifrån de mål och uppgifter för verksamheten som riksdagen och regeringen fastställt, avgör hur verksamheten ska organiseras för att på bästa sätt tillgodose samhällets olika behov. Regeringen har dock ett övergripande ansvar för de samlade effekterna av enskilda myndigheters beslut.

Det behövs ett organiserat och stabilt samarbete på regional nivå mellan skolmyndigheter, huvudmän inom skolväsendet och universitet och högskolor som anordnar lärarutbildningar och fortbildningsinsatser samt bedriver forskning inom utbildningsområdet. När det gäller existerande samarbeten och samverkansforum ser det olika ut över landet. På vissa håll i landet finns aktiva regionala utvecklingscentra eller andra former för samverkan mellan skolhuvudmän och närliggande universitetet och högskolor eller samarbeten mellan kommuner m.m. På andra håll är samverkan inte lika utvecklad. Genom att Skolverket ges i uppdrag att inrätta ytterligare kontor och åstadkomma större spridning och närvaro i landet bör myndigheten, tillsammans med framför allt SPSM i större utsträckning kunna bidra till att skapa, ta tillvara och vidareutveckla forum för samverkan och utveckling och erbjuda erfarenhetsutbyte mellan olika aktörer som verkar på den lokala eller regionala nivån. Det är dock viktigt att redan befintliga samverkansstrukturer på regional nivå nyttjas så långt som möjligt.

För att på bästa sätt kunna genomföra kvalitetsdialoger med huvudmän och övriga uppgifter i detta uppdrag är det värdefullt med särskild kunskap om t.ex. en kommun, kommunens skolor, skolornas styrkor och svagheter, verksamhetsregionens övriga huvudmän och dessa huvudmäns skolor med olika styrkor och svagheter. Det är vidare värdefullt med kunskap om andra regio-

nala aktörer och deras arbete, exempelvis universitet och högskolor, regionförbund, gymnasieförbund och regioner. SPSM finns redan regionalt och verkar på detta sätt. Det är angeläget att även Skolverket åstadkommer större närvaro i landet och finns på fler platser än i Solna. Att Skolverket inrättar kontor på fler platser i landet bedöms kunna underlätta Skolverkets möjligheter att genomföra uppdraget. I förlängningen bedöms en ökad statlig närvaro och ett ökat statligt ansvarstagande kunna motverka regionala skillnader mellan huvudmän, förskolor och skolor och därmed möjliggöra en stärkt likvärdighet i hela landet.

Där Skolverket väljer att etablera sig ska möjligheten till samlokalisering med SPSM övervägas. En sådan samlokalisering skulle innebära förbättrade möjligheter till samordning och enhetlighet myndigheterna emellan och tydlighet gentemot huvudmännen. Det är en styrka att de två stödjande skolmyndigheterna möter huvudmännen på ett samlat och samordnat sätt. Detta bedöms underlätta väsentligt för huvudmännen. Utöver detta skulle en samlokalisering kunna innebära en möjlig effektivisering för Skolverket och SPSM på sikt. Om myndigheterna kan samlokaliseras kan lokaler utnyttjas på ett mer flexibelt sätt och myndigheterna kan dela på vissa kostnader som inte behöver vara myndighetsspecifika.

På regeringens vägnar

Anna Ekström

Johanna Wockatz

Kopia till

Sameskolstyrelsen
Sveriges Kommuner och Regioner
Friskolornas riksförbund
Idéburna skolors riksförbund

Utbildningsdepartementet

Skolenheten

Tina Pettersson

Tina.Pettersson@regeringskansliet.se

Sändlista:

Statens skolverk

Box 4002

171 04 Solna

Statens skolinspektion

Box 23069

104 35 Stockholm

Specialpedagogiska skolmyndigheten

Box 1100

871 29 Härnösand

Skolforskningsinstitutet

Box 1009

171 21 Solna